

Maria Radziszewska

ORCID: 0000-0003-0572-7631

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

e-mail: maria.radziszewska@uwm.edu.pl

Pedagog religii – Ksiądz Profesor Jarosław Michalski (1964–2024)

Jedną z osób, która wniosła wkład w rozwój olsztyńskiej pedagogiki, był **ks. prof. zw. dr hab. Jarosław Tomasz Michalski**. Należał on do specjalistów z zakresu pedagogiki religii i katechezy, związków pedagogiki i wychowania z filozofią hermeneutyczną, pedagogiki personalno-egzystencjalnej.

Jarosław Tomasz Michalski urodził się w 1964 roku w Ostródzie. Był absolwentem Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Bażyńskiego w Ostródzie. Studia filozoficzno-teologiczne rozpoczął w Wyższym Seminarium Duchownym „Hosianum” w Olsztynie. Tytuł magistra w zakresie teologii uzyskał na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w 1989 roku. Temat pracy pt. *Wychowanie do życia w rodzinie trwalej w aspekcie prawnoduszpasterskim* przygotował pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Tadeusza Pawluka. Na tym samym Wydziale w 1994 roku doktoryzował się w zakresie teologii pastoralnej – katechetyki i pedagogiki religii. Podstawą obrony była praca pt. *Katecheza parafrastyczna w Polsce po Soborze Watykańskim II. Studium pastoralno-katechetyczne* (promotor prof. dr hab. Mieczysław Majewski). W 1995 roku otrzymał magisterium z pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych KUL. Promotorem pracy pt. *Poglądy na wyznaniowość szkoły w Polsce w świetle wybranej publicystyki okresu międzywojennego* była prof. dr hab. Teresa Kukołowicz. Cztery lata później uzyskał stopień naukowy doktora nauk pedagogicznych w zakresie pedagogiki na Wydziale Nauk o Wychowaniu Papieskiego Uniwersytetu Salesjańskiego w Rzymie (temat pracy: *La riforma del curricolo nel liceo, soprattutto cattolico, in Polonia, esaminata in una prospettiva comparata con Italia e Germania. Applicazione del metodo Problem Solving di Brian Holmes*, promotor prof. dr Guglielmo Malizii). W 2005 roku habilitował się w zakresie pedagogiki na Wydziale Nauk

Humanistycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na podstawie rozprawy pt. *Edukacja i religia jako źródła rozwoju egzystencjalno-kognitywnego. Studium hermeneutyczno-krytyczne*. Zwieńczeniem kariery naukowej było uzyskanie tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych na Wydziale Nauk Pedagogicznych UMK podpisanego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 19 czerwca 2012 roku.

Jarosław Michalski święcenia kapłańskie przyjął 10 czerwca w 1989 roku z rąk bpa Edmunda Piszczka. W tym samym roku rozpoczął pracę duszpasterską jako wikariusz w parafii Chrystusa Odkupiciela Człowieka w Olsztynie. Jednocześnie był katechetą i nauczycielem religii w Liceum Ogólnokształcącym nr IV w Olsztynie (1989–1991). Do końca życia pozostał prezbiterem Archidiecezji Warmińskiej. W latach 2008–2024 pełnił godność kanonika Kapituły Kolegiackiej w Lidzbarku Warmińskim.

Z olsztyńskim środowiskiem akademickim związał się w 1999 roku. Pracował najpierw na stanowisku adiunkta, następnie profesora nadzwyczajnego w Katedrze Socjologii Edukacji i Polityki Oświatowej Instytutu Nauk o Wychowaniu na Wydziale Pedagogiki i Wychowania Artystycznego /Wydziale Nauk Społecznych i Sztuki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W latach 2005–2009 był kierownikiem Katedry Filozofii i Socjologii Wychowania Wydziału Nauk Społecznych UWM. W 2006 roku podjął również pracę na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (kierownik Katedry Filozofii Wychowania, Prodziekan ds. nauki). Od 2015 roku do chwili obecnej kierował Katedrą Filozofii Wychowania /Katedrą Filozofii i Socjologii Wychowania, pełnił obowiązki dyrektora Instytutu Nauk Pedagogicznych na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Współpracował też z Koszalińską Wyższą Szkołą Nauk Humanistycznych w Koszalinie oraz z Wydziałem Nauk Humanistyczno-Społecznych Akademii Mazowieckiej w Płocku.

Ksiądz Profesor należał do grona realizatorów studiów pedagogicznych i badaczy naukowych w dyscyplinie pedagogika skupionych w kortowskim Instytucie Nauk o Wychowaniu pod kierunkiem prof. Eugenii Malewskiej. Współkierował sekcją XI pt. „Wychowanie religijne w społeczeństwach pluralistycznych” podczas IV Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego w Olsztynie w 2001 roku. W Olsztynie w dniach 16–17 grudnia 2008 roku zorganizował Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Tradycja – Współczesność – Nowe wyzwania w pedagogice chrześcijańskiej”, której pokłosiem jest książka współautorska z dr Aldoną Zakrzewską pt. *Pedagogika chrześcijańska. Tradycja, współczesność, nowe wyzwania* (2010).

Ksiądz J. Michalski był członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, m.in. Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, gdzie w latach

2008–2011 wchodził w skład Prezydium Zarządu Głównego PTP, był członkiem zarządu European Forum For Religious Education in Schools, członkiem Zespołu Pedagogiki Chrześcijańskiej Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, członkiem zarządu Istituto di Sociologia del Educazione nella UPS – Università Pontificia Salesiana – Rzym.

Pełnił członkostwo w komitetach redakcyjnych m.in.: „Paedagogia Christiana”, „Zeszyty Naukowe Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych”, „Zeszyty Teologiczne – Folia Theologica – Instytut Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II Olsztyn”.

W dorobku naukowym ks. Profesora znalazły się liczne publikacje potwierdzające Jego wkład w rozwój współczesnych nauk o wychowaniu, w tym: *Katecheza parafialna w Polsce po Soborze Watykańskim. Studium pastoralno-katechetyczne*, Olsztyn 1997; *Edukacja i religia jako źródła rozwoju egzystencjalno-kognitywnego. Studium hermeneutyczno-krytyczne*, Toruń 2004; *Sens życia a pedagogika. Impulsy myśli Viktora E. Frankla*, Toruń 2011; *Człowiek wobec współczesnych wyzwań kulturowych*, Płock 2016; *(Re)adaptacja w sytuacji zmiany społecznej*, Płock 2017; *Człowiek-Wartości-Wychowanie. Aksjologia w europejskich systemach edukacyjnych*, Warszawa 2019; *Poczucie sensu życia w procesie adaptacji do wolności. Studium antropologiczno-pedagogiczne* (współaut. M. Wolińska, Płock 2022). Współredagował też m.in. monografię pt. *Wychować człowieka. Szkice z antropologii i teorii wychowania*, Olsztyn 2000. Opracowywał hasła encyklopedyczne do dwóch pierwszych tomów „Encyklopedii Pedagogicznej XXI wieku” pod red. nauk. T. Pilcha.

Wypromował wielu dyplomantów, prowadził przewody doktorskie m.in. mgr Danuty Wajsprych, mgr Moniki Grochalskiej z UWM. Był recenzentem w postępowaniach o nadanie stopnia doktora i doktora habilitowanego.

Należał do grona stypendystów Wydziału Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Augsburgu, Austriacko-Amerykańskiego Stowarzyszenia w Wiedniu oraz National Foundation for Educational Research – University College w Londynie. Współpracował z Wydziałem Nauk o Wychowaniu Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie. Ostatnio realizował projekty w ramach programu Doskonała Nauka II.

Za całokształt działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej ks. prof. J. Michalskiemu przyznano wiele nagród, w tym Rektora UWM, Rektora UMK, Rektora UKSW. W 2006 roku otrzymał nagrodę indywidualną Ministra Edukacji i Sportu za książkę *Edukacja i religia jako źródło rozwoju egzystencjalno-kognitywnego. Studium hermeneutyczno-krytyczne*.

Swoje życie, poświęcone dwóm pasjom religii i nauce, ks. prof. zw. dr hab. Jarosław Tomasz Michalski zakończył 27 grudnia 2024 roku w Toruniu; 2 stycznia 2025 roku został pochowany na cmentarzu przy ul. Spokojnej w Ostródzie.

Bibliografia

50 lat olsztyńskiej pedagogiki. Księga jubileuszowa, (2019), (red. nauk.) J. Ostrouch-Kamińska, U. Pulińska, Maria Radziszewska, Wyd. UWM, s. 100–101; 147–148.

Księża wg lat święceń. <https://archwarmia.pl/archidiecezja/duchowienstwo/ksieza-wg-lat-swiecen/> (dostęp: 31.03.2025).

Fotografia 1. Ksiądz Profesor Jarosław Michalski (1964–2024)

Źródło: <http://wns.uwm.edu.pl/zmarl-sp-ks-prof-zw-dr-hab-jaroslaw-tomasz-michalski-1964-2024-wieloletni-pracownik-naszego-wydzialu>